

Náročnost je pro mě konstanta, před níž není úniku

„Přivést na svět nahrávku takového druhu je stále složitější. Nejen proto, že to děláme postaru,“ říká šéf skupiny Vltava Robert Nebřenský o nové desce Spass muss immer sein. „Aranže vytváříme společně, vyjamováním na zkouškách. Tímto způsobem se do písniček nasaje osobitost a invence jednotlivých členů, z čehož vzniká barevný, živý a hudebně věrohodný tvar, který je pak také radost hrát. Je to však časově dosti náročné a skloubit program všech členů kapely tak, abychom mohli soustředěně pracovat, je nemožné. Ale pomohl nám covid. Zkoušky byly najednou tím nejlepším, co se dalo zažít. Stejně zabrala tato fáze dva roky. Natáčení, míchání a mastering, to se táhlo celý další rok, ale s výsledkem jsem spokojen. Vznikla deska, kterou nelze překonat.“

TEXT: JOSEF VLČEK, FOTO: JIŘÍ ŠTARHA

Procitnutí v Krásných nových strojích

V patnácti jsem se skoro bezvědomě ocitl na učňáku v Kutné Hoře, obor mechanik elektronických zařízení. Obor mě vůbec nezajímal a učivo jsem ani nechápal. Hodně jsem se trápil a nudil. Z učení si pamatuju, jak vítr za oknem unášel listy. Vítalním impulzem pro mě bylo seznámení se Stanislavem Divišem, pozdějším členem výtvarné skupiny Tvrdohlaví, který pro mě objevil umělecký svět. U něj doma se scházeli zajímaví lidé, na

stěnách visely krásné obrazy, vonělo to tam olejovými barvami, Standa pouštěl desky. Jazz, jazzové kytaristy, Boba Marleyho. Viděl jsem člověka přesvědčeného, že se stane akademickým malířem, neochvějně si za tím šel. Přijímačky na AVU dělal snad devětkrát. Seznámení s tím jeho světem mě tak oslovilo a strhlo, že jsem měl pocit, jako bych se probudil. Díky tomuto vytržení jsem byl najednou tam, kde jsem měl být – na kolejích svého vlastního života. Spolu s dalšími hudebníky z Kutné Hory jsme založili skupinu Krásné nové stroje. Přestože jsem na

kytaru teprve začínal, zcela samozřejmě jsem se podílel na prvních skladbách také autorsky. Tehdy stačilo málo, protože zásadní kvalitou bylo kolektivní nadšení pro věc. V osmdesátých letech nás kromě čisté radosti z hudby posilovalo také nalezení prostoru pro svobodnou seberealizaci a vymezení se vůči komunistickému nepříteli. Postupně jsem zjišťoval, že skládání písniček je pro mě důležitá osobní rovina a že kolektiv mně v tvorbě nepomáhá, naopak mě drží ve stereotypu stylu, který hrajeme. Objevil jsem tenkrát svoji potřebu sebevyjádření.

Na vlastních nohou

Jak jsem se postupně sebenacházel a stále více se snažil zdotat problém kytara, ocitl jsem se v jiném hudebním proudu, než byly Krásné nové stroje. Zalíbil se mi jazz a začal jsem studovat jazzovou kytaru na tehdejší tzv. lidové konzervatoři. Cítil jsem zesilující nutkání vyjadřovat se po svém a založit vlastní kapelu. Že pro ni budu skládat písničky, mi přišlo přirozené. Už první koncert jsme odehráli pod názvem Vltava. V Praze jsme vystupovali hlavně v klubu Na Chmelnici, což byla tehdy, v osmdesátém šestém, Mekka podobných kapel, ale taky na Chodově nebo v klubu Na Petynce a kupodivu jsme brzy začali jezdit i mimo Prahu. To byla doba, kdy fungovala šuška a mezi lidmi spontánně kolovaly nahrávky z koncertů na kazetách. Lidi si osobně doporučovali to, co se jim líbilo, takže se o nás velmi rychle vědělo po celých Čechách.

Zakládající sestava byla dle mého soudu geniální, ale nevydržela dlouho. V roce 1987 jsme si na vlastní náklady pořídili první studiovou nahrávku. Nemělo to jiný důvod než uchovat něco z repertoáru a znění právě té naší první sestavy. Koupili jsme si pár dní ve studiu s tím, že je to jen pro nás a nic víc. Dodnes vidím majitele toho studia, jak na nás užasle hledí a ptá se, proč to děláme, a jak absolutně nechápe naše mimozemšťanské odpovědi, když to přece nemá šanci vyjít! Později vznikla v Pantonu edice Rock Debut, ve které se ta nahrávka nakonec objevila.

Mládí i tak velkou lásku bere s humorem

Naše první „dospělé“ album vyšlo relativně pozdě, až v roce 1994. Stalo se tak díky přičinění a zájmu Vladimíra Kočandrleho z tehdejšího vydavatelství Monitor. Album mělo 76 minut, kdyby vyšlo na vinylu, bylo by to na dvojalbum. Deska obsahovala skoro všechno, co jsme do té doby udělali. Mám ji rád, protože zachycuje autentickou první tvář kapely, ale už i tam je rozeznatelný vývoj. Cítím tam dva vývojové prvky. Jeden je můj osobní, jak jsem se učil věřit

Koupili jsme si pár dní ve studiu s tím, že je to jen pro nás a nic víc. Dodnes vidím majitele toho studia, jak na nás užasle hledí a ptá se, proč to děláme, a jak absolutně nechápe naše mimozemšťanské odpovědi, když to přece nemá šanci vyjít!

tomu, že jsem tedy opravdu autor, že hudba je moje cesta a že mám co říct, ačkoli nevím, co to je, a ten druhý prvek je to učení se a poznávání, jak se dají písničky skládat, aby pro mě fungovaly. S výjimkou hry na kytaru, kterou jsem

studoval, jsem samouk. Přestože si myslím, že je užitečné občas také něco vědět, tak v mém případě mi hledání a naivita byly určitě nápomocny v tom, dobrat se k sobě. Někdy jsem objevoval Ameriku, ale ten objevitelský pocit byl skvělý. Většinu písni bych mohl mít v současném repertoáru.

Šťastnej jako trám

Druhá deska vyšla dva roky po té první. Nahrála ji konečně funkční a stabilizovaná sestava, která pak stvořila ještě další dvě alba. V rádiích se uplatnila písnička Hurá, kytary. Repertoár z této desky nám v koncertní podobě vydržel řadu let. Jednoznačně to je ještě pokračování té prvotní kapelové energie a poetiky prvního alba. Ostatně jako bonus přináší tři skladby, které se na to první nevešly a nesou podtitul Vzpomínka na mládí.

Marx Engels Beatles

Titulní píseň alba Marx Engels Beatles je asi naší neznámější skladbou. To úvodní slovní spojení je dárek z vesmíru, který jsem jen dotáhl do konce. Zařadil jsem si ho do souvislosti s dospíváním za doby studené války, a dostaly se mi tam tak další motivy. Táta vzal dráhu, krumpáč a kýbl, ať žije mír! Vše mělo svůj základ v životě, ať už to byla emigrace otce,

Zleva: Ondřej Klímek (saxofon, flétna), František Svačina (klávesové nástroje), Robert Nebřenský (kytara), Tomáš Uhlík (basová kytara) a Ondřej Pomajsl (bicí nástroje)

povinné prvomájové průvody, transparenty nebo podřadné práce pro lidi nepohodlné režimu.

Nakonec je to takový extrakt životního období v Československu, jsou tam všechny ty pocity, které nám byly společné. Na mé generaci se studená válka samozřejmě negativně podepsala, o tom jsem přesvědčený. Na druhou stranu, v kruzích, ve kterých jsem se tehdy pohyboval, být muzikantem bylo hodnoceno vysoko. Hrát s kapelou s sebou neslo společenský postoj, což dávalo našim životům důstojnost, ačkoli mnoho z nás se živilo potupně po nočních vrátnicích. Veškeré to ne zcela oficiální kulturní dění mělo velkou přitažlivost. Lidi opravdu zajímalo,

s čím kapely přijdou, co za ně vysloví. Když někomu zakázali koncert, věděli to všichni.

Toto výsadní společenské postavení už nemáme řadu let. Jsem s tím sice smířený, ale to nebezpečné napětí z atmosféry dřevních dob mi chybí a po té důležitosti hudebníka se mi trochu stýská. Nicméně časem jsem zjistil, že v první řadě dělám pro sebe a všechno vnější pro mě existuje až potom.

Publikum mě zajímá, jsem potěšen, když píseň účinkuje, jak má, když se líbí, když zasahuje, ale dělím se o to, co se líbí mně. Přesněji, dělím se o kus sebe, nic lepšího ani jiného nemám. Pokud jsem něco složil a nebyl tam tenhle náročný osobní imperativ, nedokázal

jsem si těch věcí vážít a považuju je za smetl, zbytečné, špinivé výtrusy.

Když bozi zestárnou

V roce 2000 natočila sestava Vltavy tečku za svou existencí. To proto, že jsem tehdy nabyt přesvědčení, že toho nechám. Cítil jsem se vyčerpaný a zklamaný z toho, jak showbyznys funguje. Nebyl jsem schopen to přijmout. Od vydavatelství přicházel tlak, abych dělal něco jiného, co by vydělávalo víc peněz, abych skládal víc s rozumem a účelově, prostě abych se přetvořil v jiného tvůrce. Uráželo mě to a cítil jsem se zraněn, protože jsem věřil, že když dávám sebe, dávám cosi cenného,

Vždy jsem vedl paralelní herecký život, a tak jsem si řekl, že to možná stačí, že kapelu jsem někam dovedl, že jsme něco dokázali a že je toho akorát. Jako důkaz své síly a akt svobodné vůle zdánlivě nevýstupní vlak kapely opustím a budu žít jinak. Následných sedm let jsem pak fungoval jenom jako herec a vůbec jsem nepočítal s tím, že budu zase někdy skládat, zpívat a hrát.

a také jsem potřeboval mít čisté svědomí. Vždy jsem vedl paralelní herecký život, a tak jsem si řekl, že to možná stačí, že kapelu jsem někam dovedl, že jsme něco dokázali a že je toho akorát. Jako důkaz své síly a akt svobodné vůle zdánlivě nevýstupní vlak kapely opustím a budu žít jinak. Následných sedm let jsem pak fungoval jenom jako herec a vůbec jsem nepočítal s tím, že budu zase někdy skládat, zpívat a hrát.

Komedianti se vrací domů

Na pódium jsem se vrátil v roce 2010. Bylo to výsledkem plíživě se přibližujícího zjištění, že problém není v tom, že mi v životě chybí hudba, ale že se na mě zlobí

ti, kdo rozdávají talent, že hniju a nic nedělám. Prostě, chlapče, máš tady svůj úkol a buď ho budeš plnit, nebo ti doře nebude. Také jsem se vysloveně sám před sebou stydl. Ale ještě dávno předtím, než jsem se rozhodl, že se vrátím, jsem si vedl hravě záznamy, s kým bych chtěl hrát, kdybych třeba někdy s partou přátel „jen tak“ něco zkusil. Původně jsem totiž nechtěl, aby se kapela znovu jmenovala Vltava, protože jsem měl obavu, že bych v tom srovnání tehdy a teď neobstál. Mám své nároky, zejména na sebe, a nemůžu z nich ustoupit, jsou mi dané, ale někdy mám sám problém jim dostát. Když se k tomu přidala ztráta sebevědomí z absence pódia, dost jsem se sebou zápasil. K návratu mi, mezi jinými,

pomohl také kytarista Peter Binder, který se nechal získat pro spolupráci. Opřel jsem se o jeho muzikantskou autoritu a přesvědčení, že to bude dobré. Přes různé úhybné manévry jsem nakonec tu úplně novou kapelu, která tu ještě nebyla, nazval Vltava a bylo to. Ulevilo se mi, že jsem se přihlásil k sobě, k pokračování započaté cesty a také k odpovědnosti za všechno, co to přinese.

Název páté desky Vltavy Komedianti se vrací domů proto nese symbolickou rovinu, že komedianti se vrací pro výzvy a také znovu obsadit svůj trůn. Dnes můžu říct, že ten návrat byl oprávněný a smysluplný. Jsem moc rád, že k němu došlo.

Čaroděj

Tady se kapela vrátila ke svému původnímu zvuku, který je pro ni nejtýpější, tedy se saxofonem a flétnou. Tohle barevné obsazení nejvíce vyhovuje vyvolávání obrazových představ, které za písněmi jsou. Jinak byl Čaroděj po všech stránkách – tematicky, skladatelsky, aranžérsky – vykročením mnohem dál. Povrchní posluchač, poté co pozná můj hlas a slyší flétnu, si řekne – jasně, to je ta hravá Vltava, bla bla bla. K tomu fantazijní, pohádkový obal a stalo se, že mnohým lidem trochu uniklo, co se na desce říká. Nevadí, ještě bude čas to napravit. Z dnešního pohledu dokonce vídím, že Čaroděj byl důležitou předehrou a přípravou našeho alba současného.

Spass muss immer sein

Osobní témata, která tohle album obsahuje, táhnou celým svým životem. Některá jsem v sobě převaloval třeba i třicet let. K tomu, abych je dokázal dovést do písničkového tvaru, dokončit je a abych s nimi mohl ven, jsem musel počkat na svoji vyšší zralost a také na odvahu. Někdy tohle album vnímám jako završující vyslovení a závěrečné doplnění světa písniček Vltavy vůbec. Jako autor protřápený pochybnostmi a jako současně nejzasvěcenější znalec tohoto alba si můžu dovolit říct, že nic lepšího není. Kdyby to měl být opravdu konec, tak by to byl konec dobrý. ☒